

DE STAMBOOM VAN MONSEIGNEUR VANGHELUWE

John Godderis

In dit kort artikel volgen enkele kanttekeningen bij het genealogisch onderzoek naar de stamboom van Mgr. Vangheluwe, de 25ste Bisschop van Brugge. Daar een heel stuk van de stamboomgeschiedenis van onze nieuwe bisschop zich afspeelt te Lichtervelde, moest ook het meest onderzoek in het oud archief van deze gemeente gebeuren.

Inderdaad, de stam van onze bisschop bevindt zich op het grondgebied van deze parochie Lichtervelde vanaf het begin van de kerkregisters, zegge 1634. En het duurt tot ongeveer 1849 eer de familie Vangheluwe naar Beveren uitwijkt. Men kan dus gerust stellen -met rechtmatige trots- dat de stam van de bisschop er een is van Lichtervelde.

Bij een eerste kennismaking met het oud archief en de gedrukte bronnen over Lichtervelde, was er meeval, maar ook tegenslag. Tegenslag, daar er vruchteloos gezocht werd naar een degelijke dorpsmonografie over de gemeente, of een stuk geschiedenis van de parochie of van de heerlijkheid eventueel. Dat een gemeente met een rijk archief omzeggens niets van gedrukte publicaties bezit, mag voor een buitenstaander op zijn minst verwonderlijk lijken. Zou de eeuwenoude "partiscap", die alle sereen historisch onderzoek in de kiem smoort, daar voor iets tussen steken? Voor de nieuwgeboren heemkundige kring van G. Vandewalle is er duidelijk werk op de plank; alles moet nog gebeuren!

Een tweede handicap voor typisch genealogisch onderzoek zat in het feit dat voor enkele jaren bepaalde kerkregisters ontbreken. Dit geldt voor de geboorten tussen 1685 en 1698 en ook tussen 1724 en 1743. Als de geboorten van een voorgeslacht dààr precies twee generaties na elkaar tussenvallen, dan heb je inderdaad tegenslag! Maar problemen zijn er, ook in stofferig archiefonderzoek, om opgelost te worden.

Het tekort aan een bestaande "Geschiedenis van Lichtervelde" werd gedeeltelijk weggewerkt door het feit dat we mochten het privé-archief van oud-burgemeester en heemkundige van de bovenste plank, Cleophas Sintobin, consulteren. Daarvoor wensen we Jufvrouw Sintobin van op de markt te Lichtervelde uitdrukkelijk te bedanken.

Voor een nieuw startende kring is de raadpleging van dit archief een noodzakelijke start. In de oorlogsjaren had de burgemeester verscheidene archiefdepots geraadpleegd, en er alle gegevens betreffende zijn gemeente met zorg genoteerd. Zo steken er alle nota's in uit het Rijksarchief te Brussel, het Archief te Rijsel, en natuurlijk ook het Rijksarchief te Brugge. En zo komen we meteen aan de tweede "meevaller".

Het Rijksarchief te Brugge bevat inderdaad een rijk depot van het "oude" Lichtervelde. Men heeft er twee belangrijke fondsen.

Eerst is er het "Oud Archief Lichtervelde", dat reeds in de vorige eeuw naar Brugge verhuisd was. Daarvan steekt de inventaris in de leeszaal van het Rijksarchief, onder nummer C 4-6. Dit fonds telt meer dan 2000 stukken waaronder staten van goed, wettelijke passeringen, weesboeken, rekeningen van de heerlijkheid en van de parochie Lichtervelde, bewijsstukken bij deze rekeningen, die soms interessant zijn voor de grafische vermelding van handtekeningen of sibbetekens, belastingsrollen, dingedagen, processtukken en landboeken. Enkele van deze stukken werden weliswaar overgebracht naar het fonds "Brugse Vrije", maar dit staat telkens in de kantlijn van genoemde inventaris vermeld, zodat dit maar een kleine moeite is.

Daarnaast bestaat een tweede fonds, "Gemeente Lichtervelde". Dit bevat stukken die in 1942 naar het Rijksarchief werden overgebracht en waarvan de inventaris steekt bij deze van de "Gemeentearchieven", eveneens aanwezig in de leeszaal. Hier steken een 350-tal stukken, ondermeer volkstellingen uit de 17de en de 18de eeuw, landboeken, staten van goed, schaderapporten van het eind van de 17de eeuw, kerk- en disrekeningen, processen. Helaas is het kerkarchief van Lichtervelde weinig vertegenwoordigd. Een apart "Kerkarchief" bezit men niet in het archief, en wat steekt in het juist genoemde archief is uitsluitend uit de 18de eeuw, en dan nog in geringe mate. We vonden het voor ons onderzoek uiteraard spijtig dat we geen oude kerk- of disrekeningen uit de jaren 1600 konden terugvinden.

En daarnaast steekt er nog heel veel in het fonds van het "Brugse Vrije". Daarvoor wordt best de inventaris Vandebussche (gedrukt) geraadpleegd, eveneens in de leeszaal aanwezig.

Het is echter duidelijk dat het vooral het archief van de Heerlijkheid Lichtervelde is, dat al die eeuwen bewaard is gebleven.

Voor de toch belangrijke enclaves van andere heerlijkheden op het grondgebied van de parochie, zijnde het Land van Wijnendale, het Graafschap Iseghem, Pauschen en

Viverschen en Wyckhuysse, kan ik niet duiden of er daarvan nog apart archief bestaat. Alleen voor wat Wijnendale betreft, kunnen we vermelden dat er in de leeszaal een inventaris over deze heerlijkheid aanwezig is van de hand van oud-conservator J. De Smet. Dank zij het bestaan van een landboek uit 1715 kan echter wel nauwkeurig vastgelegd worden waar deze enclaves zich precies bevonden, daar het hier uitsluitend gaat om een landboek van de enclaves alleen. Dit terrier steekt in het archief "Oud Lichtervelde", onder nummer 2389.

Zo te zien zal er voor de lokale vorsers geen nood zijn aan bestaand archief. Kwestie zal alleen zijn -en dit is ons aller probleem allicht- de TIJD te vinden om in het Rijksarchief te Brugge te gaan werken. Alvast veel zoekgenot.

Heemkundige kring Karel Van de Poelje